

OLIV TA'LIM JARAYONI SIFATINI INNOVATSION YONDASHUVLAR ASOSIDA OSHIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI

Musayeva Amina Karamatovna

Osiyo Xalqaro Universiteti

Tarix va filologiya kafedrasida assistenti.

E-mail: musayevaaminakaramatovna@oxu.uz

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10667198>

Annotatsiya. Ushbu maqolada oiliy ta'lim jarayoni sifatini oshirish orqali talabalarning kasbiy kommunikativ kompetentsiyasini rivojlantirishga qaratilgan rus tilidagi amaliy mashg'ulotlarda interfaol usullardan foydalanishning asosiy tushunchalarini berishning ilmiy-nazariy asoslari yoritiladi hamda kelajak kasbining mohiyatini aks ettiruvchi innovatsion ta'lim texnologiyalari kasbiy kasbni shakllantiruvchi mohiyatlar ochib beriladi.

Kalit so'zlar: innovatsion yondashuv, interfaol usullar, pedagogik texnologiyalar, kommunikativ-faol yondashuv, nutq madaniyati, fanlararo integratsiya, innovatsion texnologiyalar, didaktik jarayon, kongnitiv faoliyat.

SCIENTIFIC AND THEORETICAL BASIS OF INCREASING THE QUALITY OF THE HIGHER EDUCATION PROCESS BASED ON INNOVATIVE APPROACHES

Abstract. In this article, the scientific-theoretical basis of providing the basic concepts of the use of interactive methods in practical classes in the Russian language, aimed at improving the quality of the family education process, and the development of professional communicative competence of students, and the essences of innovative educational technologies that reflect the essence of the future profession, and the essences of the professional profession are revealed. .

Key words: innovative approach, interactive methods, pedagogical technologies, communicative-active approach, speech culture, interdisciplinary integration, innovative technologies, didactic process, cognitive activity.

НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИОННЫХ ПОДХОДОВ

Аннотация. В данной статье обосновываются научно-теоретические основы обоснования основных концепций использования интерактивных методов на практических занятиях по русскому языку, направленных на повышение качества процесса семейного воспитания, а также сущность инновационных образовательных технологий, отражающих суть Будущая профессия, раскрыты сущности профессиональной профессии.

Ключевые слова: инновационный подход, интерактивные методы, педагогические технологии, коммуникативно-деятельный подход, культура речи, межпредметная интеграция, инновационные технологии, дидактический процесс, познавательная деятельность.

Ta'limdagi innovatsiyalar ta'lim mazmuni, ta'lim muassasalari tuzilmasi, ta'lim jarayonlari texnologiyasi, o'qitish va tarbiyalash metod va vositalarining o'zgarishi bilan bog'liq. Innovatsiyalar ta'limni boshqarish mexanizmiga ham tegishli.

“Innovatsiya” atamasining paydo bo‘lishi “rivojlanish” atamasining uzoq davom etgan evolyutsiyasi bilan bog‘liq bo‘lib, u Aristotelning falsafiy ta‘limotiga mos ravishda, so‘ngra klassik lotin adabiyotida paydo bo‘lgan. Ammo shuni ta‘kidlash kerakki, u oddiy ma’noda ishlatilgan: Aristotelda "fikrlarni ochish"; Tsitseronning "kitobning ochilishi". Faqat N. Kazanskiy bilangina bu tushuncha chinakam falsafiy mazmun kasb etdi, ya'ni: chiziq - nuqtaning ochilishi. Faylasuf olim bu so‘zni falsafiy atama sifatida yangi shakllanish, eskining yangiga aylanishi jarayonini ifodalash uchun ishlatgan birinchi olim bo‘ldi.

Ta'limdagi innovatsion texnologiyalar - bu ma'lum mexanizm bo'lib, u orqali ta'lim tizimining yangi vosita va usullaridan foydalaniladi, hamda real dunyoda gavdalanadi. Endi ko'pchilik "interfaol texnologiyalar va usullar", "innovatsiyalar", "multimedia o'quv materiallari" va boshqalar kabi tushunchalarni biladi va eshitib bo‘lgan.

Xo‘sh, Innovatsiyalar ta'limga qanday ta'sir qiladi?

“Innovatsiya” atamasining paydo bo‘lishi “rivojlanish” atamasining uzoq davom etgan evolyutsiyasi bilan bog‘liq bo‘lib, u Aristotel falsafiy ta‘limotiga mos ravishda, so‘ngra klassik lotin adabiyotida paydo bo‘lgan. Ammo shuni ta‘kidlash kerakki, u oddiy ma’noda ishlatilgan: Aristotelda "fikrlarni ochish"; Tsitseronning "kitobning ochilishi". Faqat N. Kazanskiy bilangina bu tushuncha chinakam falsafiy mazmun kasb etdi, ya'ni: chiziq - nuqtaning ochilishi. Bo'ri K.F. bu so‘zni falsafiy atama sifatida yangi shakllanish, eskining yangiga aylanishi jarayonini ifodalash uchun ishlatgan birinchi olim bo‘ldi.

Fanda “innovatsiya” atamasi birinchi marta 19-asrda antropologiya va etnografiya fanlarini o‘rganishda qo‘llanila boshlandi. 20-asrda J.A.Shumpeter “innovatsiya” atamasini iqtisodiy kategoriya sifatida ilmiy jihatdan muomalaga kiritdi. Uning ilmiy ishlari yangi bilim sohasi - innovatsiya - inson faoliyatining yangi turlari va usullarini ijtimoiy-madaniy me'yor va qonuniyatlarga aylantirish haqidagi fanning shakllanishiga asos bo'ldi. XXI asr boshlariga kelib inson o'zining intellektual takomillashuvi jarayonida innovatsiyalarni yaratish orqali o'z-o'zini rivojlantirishning muhim qobiliyatidan faol foydalana boshladi. To‘xtovsiz intellektual bilimni o‘z faoliyatining maqsadi va shakli sifatida tanlagan shaxs o‘zini va tevarak-atrofnini bilish, bilim sohasini yanada kengaytirishda o‘z aql-zakovati kuchidan foydalanish kabi noyob qobiliyatga ega bo‘ladi. Shuni ta‘kidlash kerakki, innovatsion jarayonlar faoliyat turlarini o'zgartirmaydi, balki ularning texnologik qobiliyatini to'g'ridan-to'g'ri ishlab chiqarish kuchi sifatida ishlatish, odamlarni boshqa biologik mavjudotlardan ajratib turadigan narsa - yangi bilimlarni yaratish, tafakkurni o‘stirish qobiliyatidir.

Yuqorida aytilganlarga asoslanib, innovatsiya mazmunini ijtimoiy-madaniy tizimlarning taraqqiyoti jarayonida o'zgarib turadigan inson ehtiyojlarini qondirish maqsadida innovatsiyalarni yaratish, tarqatish va foydalanishning murakkab jarayoni sifatida ko'rsatish mumkin. Har qanday yangilik - bu allaqachon mavjud bo'lgan eskilik yoki narsaning o'zgarishi.

Innovatsion jarayonlar pedagogik faoliyat sohasini ham chetlab o‘tmadi. Pedagogik jarayondagi innovatsiyalarni rivojlanish yo‘lini tutgan oily ta‘lim muassasasidagi o‘zgarishlarning alohida holati sifatida ham ko‘rish mumkin. Shuni esda tutish kerakki, ta'lim muassasalari o'zgarishlarning o'zi uchun emas, balki kengroq rivojlanish jarayonining bir qismi bo'lganligi sababli o'zgaradi va atrofdagi jamiyat, uning talablari va imkoniyatlariga javob berishi kerak bo‘ladi.

Ular o'zlari faoliyat ko'rsatayotgan tashqi muhitga doimo moslashishga majbur bo'lib, ayni paytda uning o'zida ham o'zgarishlar yuzaga keladi va sifat-samaraning yuksalishiga olib boradi. Ta'lim muassasasidagi innovatsion o'zgarishlar, R.V. Ovcharovning fikricha, quyidagi jihatlarga taalluqli bo'lishi mumkin:

- asosiy tuzilmada, foydalaniladigan texnologiyada;
- moddiy-texnik va uslubiy ta'minlashda;
- boshqaruv tuzilmalari va jarayonlarida;
- tashkiliy madaniyatda;
- xalqning o'zida;
- tashkilot faoliyati samaradorligida va boshqalar.

V.A. Liaudisning fikricha, bugungi kunda jamiyatda sodir bo'layotgan o'zgarishlar doimo ta'lim muassasalari ishidagi sifat o'zgarishlarga sabab bo'ladi. "Innovatsiya" va "takomillashtirish" tushunchalari o'rtasidagi munosabat e'tiborga loyiqdir. L.I. Bojovichning nuqtai nazariga asoslanib shuni ta'kidlash mumkinki, innovatsiyaning maqsadi - faoliyat samaradorligini, uning sifatini oshirish, xodimlar va "mijozlarning" ish natijalaridan qoniqishini oshirish; innovatsiya tushunchasi tadbirkorlikda - e'tibor, "hushyorlik" bilan ham belgilanadi va ishni yaxshilash uchun yangi imkoniyatlaryaratadi. "Innovatsiya" va "takomillashtirish" so'zlari o'rtasidagi asosiy farq shundaki, innovatsiya qo'shimcha qiymat yaratishga imkon beradi va uni amalga oshirish bilan bog'liq. Ushbu yondashuv doirasida innovatsiya muvaffaqiyatli amalga oshirilmaguncha va natija bermaguncha innovatsiya hisoblanmaydi. Innovatsiya jarayonlarni, mehnat "mahsulotlarini" va faoliyatni (innovatsion faoliyatni) tashkil etish strategiyasini tubdan va bosqichma-bosqich o'zgartirishni nazarda tutishi mumkin. Shunday qilib, innovatsiya turli nuqtai nazardan - texnologiya, iqtisodiy rivojlanish, siyosiy masalalar, pedagogik jarayondagi o'zgarishlar va boshqalar bilan bog'liq holda ko'rib chiqiladi. Shunga ko'ra, ilmiy adabiyotlarda bu mavzuda turli xil yondashuvlar mavjud. Shu bilan birga, o'rnida aytish kerakki, umumiylikni ham aniqlash mumkin: innovatsiya deganda odatda yangi va o'ziga xos foydali va samarali narsalarni joriy etish tushuniladi (masalan, yangi mexanizmlar, usullar, texnikalar, mahsulotlar, xizmatlar). Innovatsiya insonning ma'naviy ehtiyojlari, ijtimoiy va siyosiy o'zgarishlar, ijtimoiy hayotdagi yangi hodisalar bilan bog'liq. Ularning tashqi ko'rinishi jamiyatning yangi hayot sifatiga, ta'limning yangi sifatiga bo'lgan ehtiyojining ortib borayotganidan dalolat beradi.

Miniyarov V.M. oily ta'limdagi innovatsion yondashuvlar zamonaviy ilm-fanning diqqat-e'tibori mavzusi ekanligini ta'kidlaydi. Ilmiy-tadqiqot ishlari bir qator yo'nalishlarda olib boriladi: innovatsion pedagogik faoliyatning mohiyati, uning tuzilishi va tasnifi; pedagogik innovatsiyalarni qo'llash va amalga oshirish mexanizmlari; innovatsion faoliyatning umumiy va o'ziga xos xususiyatlari; innovatsiya

Zamonaviy ta'lim tizimida qanday innovatsion texnologiyalardan foydalanish mumkin?

- Zamonaviy ta'lim texnologiyalari
- Muammoli ta'lim texnologiyasi
- Ko'p bosqichli o'qitish
- O'qitishning tadqiqot usuli
- Ma'ruza-seminar kredit tizimi texnologiyasi
- O'qitishda o'yin usullaridan foydalanish texnologiyasi

- Hamkorlikda texnologiyani o'rganish
- Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari

O'qituvchilar zamonaviy ilm-fanning innovatsion yutuqlaridan foydalanishi orqali oliy ta'lim sifatini oshirishini ta'minlashning asosiy jihatlarini ko'rib chiqdik. Ta'limdagi innovatsiyalar ta'lim mazmuni, ta'lim muassasalari tuzilmasi, ta'lim jarayonlari texnologiyasi, o'qitish va tarbiyalash usullari va vositalarining o'zgarishi bilan bog'liq. Innovatsiyalar ta'limni boshqarish mexanizmiga ham tegishli. Zamonaviy sharoitda innovatsion faoliyat ta'lim sifati va raqobatbardoshligini oshirishning eng muhim vositasi hisoblanadi. Innovatsion yondashuv ta'lim va fanning faol o'zaro ta'siri natijasida yangi bilimlarni yaratish jarayonida o'rganishni o'z ichiga oladi. Oliy ta'limni rivojlanishning innovatsion yo'lga o'tishga boshlang'ich bilimlar, o'quv jarayonining o'zi va ishlab chiqarish integratsiyasi orqali erishish mumkinligi ta'kidlanadi. Intellektual resurslar ta'lim amaliyotiga tobora ko'proq jalb etilmoqda. Ilmiy tadqiqot va ishlanmalar innovatsion ta'limning asosi va shartidir. Binobarin, fan va ta'limning rivojlanishi innovatsiyalarni o'zlashtirish va tarqatish maqsadi bilan birlikni ifodalaydi. Innovatsiya zamonaviy ta'limning eng muhim aqliy ilmiy faoliyati bo'lib, u global madaniy o'zgarishlar jarayoni sharoitida ta'lim tizimini, ayniqsa, kasbiy ta'limni rivojlanishning innovatsion yo'lga qayta yo'naltirishni talab qiladi. Bu talabalarning ijodiy faolligini rag'batlantirish, ularning ilmiy-tadqiqot ishlarini amalga oshirishda real ishtirok etishi, fan, kasb-hunar ta'limi va iqtisodiyot o'rtasidagi bog'liqlikning yangi shakllariga o'tish yo'nalishi bo'yicha o'quv dasturlarini qayta ko'rib chiqish va yangilashda ifodalanishi kerakligini anglatadi.

Oliy ta'limdagi innovatsiyalar murakkab jarayon bo'lib, unga ta'sir etuvchi ko'plab omillar orasida asosiylaridan biri – dars beruvchini ajratib ko'rsatish mumkin. Innovatsiyalarning muvaffaqiyati uning yangilikka bo'lgan munosabatiga, ularni ishlab chiqishdagi ishtirokiga, ijodiy faolligiga bog'liq. Rivojlanayotgan ta'lim muassasasining innovatsion jarayonlarida bevosita ishtirok etuvchi aniq mutaxassislardan biri bu pedagogik psixologdir.

A.M. Matyushkin innovatsion faoliyat ko'p jihatdan unga mavjud psixologik tayyorlik tufayli amalga oshiriladi, deb ta'kidlaydi. Innovatsion faoliyatga tayyorlik bilan biz o'qituvchi jamoasining o'z pedagogik faoliyatini rivojlantirishga yo'naltirilganligini, shuningdek, o'quvchilarni tarbiyalashdagi dolzarb muammolarni aniqlash qobiliyatini belgilaydigan fazilatlarining yig'indisi deb qaraymiz va ularni hal etishning samarali usullarini joriy etishning nazariy asoslarini ko'rsatib o'tamiz.

O'qituvchining innovatsion faoliyatga tayyorgarligining birinchi komponenti bu aynan shu faoliyatga qo'shilish motivatsiyasidir. Motivatsion intilish inson uchun uning faoliyatiga ma'no beradi. Motivatsiyaning yo'qligi o'qituvchining diqqat markazida bo'lgan innovatsion faoliyatga tayyor emasligini ko'rsatadi. Moddiy motivatsiya yoki muvaffaqiyatsizlikka yo'l qo'ymaslik motivi innovatsiyalarga zaif tayyorgarlikka mos keladi. Innovatsion faoliyatga yuqori tayyorgarlik darajasi yetuk motivatsion tuzilmaga mos keladi, unda o'z-o'zini anglash va o'z-o'zini rivojlantirish qadriyatlarini yetakchi rol o'ynaydi.

Ko'rib chiqilayotgan jarayonning ikkinchi komponenti - oliy ta'limi natijalariga qo'yiladigan zamonaviy talablar to'g'risidagi bilimlar majmuasi, boshqacha aytganda, mavjud pedagogik amaliyotni rivojlantirish uchun ehtiyoj va imkoniyatlarni belgilaydigan barcha narsalar haqida bo'lib hisoblanadi. Ammo innovatsion ta'lim modellari, dasturlari va texnologiyalari

mavjudligi haqida bilishning o'zi etarli emas. O'qituvchi imkoniyatlar makonida yaxshi harakat qila olishi va to'g'ri tanlov qila olishi uchun u ulardan samarali foydalanish shartlarini yaxshi bilishi kerak. Faoliyatdagi har qanday o'zgarish nafaqat tegishli, balki real bo'lishi kerak, ya'ni ma'lum bir ta'lim dargohida mavjud shartlarga mos kelishi lizim. Agar, masalan, o'qituvchi o'z ishini rivojlantiruvchi, muammoli yoki ilmiy-tadqiqot o'qitish texnologiyasini amalga oshirish orqali qurmoqchi bo'lsa va umuman, maktabda pedagogik jarayon bilimga yo'naltirilgan model asosida qurilgan bo'lsa, u shuni bilishi kerakki, bunday sharoitda innovatsion texnologiyani faqat qisman qo'llash mumkin.

O'qituvchining innovatsion faoliyatga tayyorgarligining uchinchi komponenti - bu o'qituvchi ega bo'lgan bilimlar va ushbu faoliyat muammolarini hal qilish usullari, ya'ni pedagogik innovatsiyalar sohasidagi kompetentsiyadir. Bu jihatdan innovatsion faoliyatga yaxshi tayyorgarlik ko'rgan o'qituvchi: pedagogik innovatsiya tushunchalari majmuasini biladi; ta'lim muassasasida innovatsion faoliyatning o'rni va rolini, uning ta'lim faoliyati bilan bog'liqligini tushunadi; asosiy bo'limlarni biladi, pedagogik tizimlarini rivojlantirish tomon harakat qiladi; o'qituvchilar tajribasini o'rganishda innovatsion yondashuvni biladi; pedagogik tizimlar, o'quv dasturlari, texnologiyalari va didaktik o'quv qurollarini tanqidiy tahlil qilishni biladi; o'quv jarayonini takomillashtirish bo'yicha innovatsion takliflarni ishlab chiqish va asoslashni biladi; innovatsiyalarni joriy etish bo'yicha loyihalarni ishlab chiqishni biladi; eksperimental ish uchun maqsadlarni belgilash va uni rejalashtirishni biladi; loyihalarni amalga oshirish va tajribalar o'tkazish bo'yicha ishchi guruhlarda ishlashni biladi; oliygoh innovatsion faoliyat tizimini tahlil qilish va baholashni biladi; o'zini sub'ekt sifatida tahlil qilish va baholashni biladi.

Zamonaviy sharoitda innovatsion faoliyatga tayyorlik o'qituvchining eng muhim kasbiy sifati bo'lib, usiz yuqori pedagogik mahoratga erishib bo'lmaydi.

E'tibor qaratsak, V.M. Miniyarov innovatsion faoliyatni rivojlantirish modelini taqdim etdi, va u quyidagilardan iborat:

- maqsad, vazifalar, to'rt komponent (uslubiy, mazmuniy, texnologik, uslubiy);
- innovatsion g'oyalarni ishlab chiqish (mavjud innovatsiyalar bilan tanishish; innovatsion g'oyalarni ishlab chiqish va ulardan foydalanish; innovatsion g'oyalarni ijodiy amalga oshirish);
- natija:
- kasbiy va shaxsiy rivojlanish darajasi;
- ijodiy rivojlanish darajasi.

Demak, innovatsion pedagogik faoliyat murakkab dinamik jarayon bo'lib, uning markaziy figurasi o'qituvchi hisoblanadi. O'qituvchining innovatsion tayyorgarligini shakllantirish quyidagilardan iborat: motivlar va moyilliklarga asoslangan kasbiy faoliyatni ongli tahlil qilish, pedagogik voqelikni muammolilashtirish va ziddiyatlashtirish, pedagogik standartlarga tanqidiy munosabat, ma'nolar tizimini aks ettirish va qurish, atrof-muhit va kasbiy faoliyatga innovatsiyalar kiritish, dunyoga ijodiy o'zgaruvchan munosabat va o'zini o'zi anglash istagi. L.S. Podimova o'qituvchilarni innovatsion pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimining o'ziga xos modelini taklif etadi. U, xususan, o'qituvchini innovatsion pedagogik faoliyatga tayyorlash bosqichlarini ishlab chiqdi: ijodiy izlanish texnologiyasini qo'llash qobiliyatini rivojlantirish, ilmiy bilimlar metodologiyasi asoslarini, psixologik-pedagogik tadqiqotlarni o'zlashtirish, innovatsion faoliyat texnologiyasini o'zlashtirish, pedagogik jarayonga innovatsiyalarni joriy etish bo'yicha

eksperimental maydonda bajariladigan amaliy ishlar innovatsion yondashuv asosida o'qitish sharoitida o'qituvchining kasbiy faoliyatini psixologik ta'minlash nafaqat zamonaviy psixologiya-pedagogika fanidan, balki amaliyotdan ham alohida e'tibor talab qiladi.

Xulosa: Innovatsion ta'lim texnologiyalari Xalqaro tajribasi shuni ko'rsatadiki, kasb-hunar ta'limi sohasida kadrlar tayyorlash sifati ustuvor bo'lgan, mavjud va shunday bo'ladi. Bu ta'lim muassasalari rahbarlarini kadrlar tayyorlash samaradorligini oshirish uchun yangi texnologiyalarni izlashga undamoqda. Ta'lim islohotlari sharoitida kasb-hunar ta'limida turli pedagogik yangiliklarni joriy etishga qaratilgan innovatsion yondashuvlar alohida ahamiyat kasb etmoqda. Ular didaktik jarayonning barcha tomonlarini: uni tashkil etish shakllarini, o'qitishning mazmuni va texnologiyalarini, o'quv va pedagogik-psixologik faoliyatni qamrab olmoqda. Kelajak kasbining mohiyatini aks ettiruvchi innovatsion ta'lim texnologiyalari kasbiy kasbni shakllantiradi.

Biz texnik, texnologik va boshqa bilimlarni o'zgartirish va tizimlashtirish, talabalarni namunaviy texnologik vaziyatlarni modellashtirish va tahlillashtirish asosida ularni yechimini topish yo'llari bilan qurollantirish yo'li bilan tayyorlash jarayonida amaliy texnologik masalalarni yechishda foydalanish kompetensiyalarini rivojlantirishni amalga oshirish sharti namunaviy masalalarni to'g'ri tanlash hisoblanadi.

Biz fanlararo o'quv-texnologik muammolarda ham ularning muammolilik darajasini farqladik, bu esa talaba muammoni hal qilish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarning etishmasligi deb hisoblanadi.

REFERENCES

1. Караматовна, М. А. (2023). ФОРМИРОВАНИЕ В ЯЗЫКОЗНАНИИ ТЕОРИИ СЕМАНТИЧЕСКОГО ПОЛЯ.
2. Musayeva, A. (2023). MADANIYATSHUNOSLIK YONDASHUVI ASOSIDA TALABA-YOSHLARNING KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH. *Science and innovation*, 2(Special Issue 9), 97-99.
3. Musayeva, A. (2023). RUSSIAN LANGUAGE IN AN INTERCULTURAL ENVIRONMENT. *Modern Science and Research*, 2(4), 182–186. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/19208>
4. Мусаева, А. (2023). ГАРМОНИЯ ЧЕЛОВЕКА И ПРИРОДЫ В ТВОРЧЕСТВЕ ПАУСТОВСКОГО. *Современная наука и исследования*, 2 (6), 113–115.
5. Мусаева Амина Караматовна. (2023). ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ ВУЗА ЧЕРЕЗ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «КУЛЬТУРА РЕЧИ И ОБЩЕНИЯ». *Международный журнал педагогики*, 3 (11), 85–89. <https://doi.org/10.37547/ijp/Volume03Issue11-17>
6. Shokir o'g'li, S. U. (2023). MAHALLANING JAMIYAT IJTIMOIIY TARAQQIYOTIDAGI O'RNI. *Научный Фокус*, 1(6), 369-371.
7. Sadullayev, U. (2024). THE NEIGHBORHOOD IS THE CRADLE OF VALUES. *Modern Science and Research*, 3(1), 607–613. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/28343>
8. Sadullayev, U. (2023). ABOUT THE EMERGENCE OF THE CONCEPT OF NEIGHBORHOOD. *Modern Science and Research*, 2(12), 722-727.

9. Sadullayev Umidjon Shokir O'g'li. (2023). THE IMPORTANCE OF THE MAHALLA SYSTEM'S REFORMATIONS IN NEW UZBEKISTAN. *International Journal Of History And Political Sciences*, 3(10), 25–30.
<https://doi.org/10.37547/ijhps/Volume03Issue10-05>
10. Sadullayev Umidjon Shokir o'g'li. (2023). The History of the Creation and Formation of the Neighborhood. *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education* (2993-2769), 1(10), 480–485. Retrieved from <https://grnjournal.us/index.php/STEM/article/view/2142>
11. O'gli, S. U. S. (2023). ELUCIDATION OF ISSUES OF THE HISTORY OF BUKHARA GUZARS IN OA SUKHAREVA AND HER STUDIES. *International Journal Of History And Political Sciences*, 3(11), 30-35.
12. Sadullayev, U. (2023). ABOUT THE EMERGENCE OF THE CONCEPT OF NEIGHBORHOOD. *Modern Science and Research*, 2(12), 722–727.
13. Shokir o'gli, S. U. (2023). The Essence of State Policy on Youth in New Uzbekistan. *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education* (2993-2769), 1(9), 554-559.
14. Sadullayev, U. (2023). THE ROLE OF THE NEIGHBORHOOD IN RAISING A SPIRITUALLY MATURE GENERATION. *Modern Science and Research*, 2(10), 488-493.
15. Sadullayev, U. (2023). O'zbekistonda xotin-qizlarga berilayotgan e'tibor: mahalla boshqaruvida xotin-qizlarning roli. In *Oriental Conferences* (Vol. 1, No. 1, pp. 551-556). OOO «SupportScience».
16. Sadullayev, U. (2023). THE ROLE OF THE NEIGHBORHOOD IN THE SOCIAL DEVELOPMENT OF SOCIETY. *Modern Science and Research*, 2(10), 755-757.
17. Shokir o'gli, U. S. (2023). MILLIY QADRIYATLARIMIZ ASROVCHISI. *Journal of new century innovations*, 35(1), 79-80.
18. Sadullayev, U. (2023). THE ROLE OF WOMEN IN NEIGHBORHOOD MANAGEMENT IN UZBEKISTAN. *Modern Science and Research*, 2(9), 132-135.
19. Ollomurodov Arjunbek Orifjonovich. (2023). Metaphoric Analysis of “The Kite Runner” by Khaled Hosseini. *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education* (2993-2769), 1(10), 573–578. Retrieved from <https://grnjournal.us/index.php/STEM/article/view/2175>
20. Ollomurodov A. (2024). REFLECTION OF HUMAN PSYCHOLOGICAL AND EMOTIONAL STATE IN LITERARY DISCOURSE. *Modern Science and Research*, 3(1), 600–606.
21. Orifjonovich, O. A. (2024). INSON PSIXOLOGIK-EMOTSIONAL HOLATINING BADIYIY DISKURSDA AKS ETTIRILISHI.
22. Ollomurodov Arjunbek Orifjonovich. (2023). LANGUAGE AND SOCIETY IN CINEMATIC DISCOURSE. *International Journal Of Literature And Languages*, 3(12), 44–50. <https://doi.org/10.37547/ijll/Volume03Issue12-09>
23. Ollomurodov, A. (2023). COMPARATIVE ANALYSIS OF THE TRANSLATION OF CONCEPTUAL METAPHORS IN UZBEK AND ENGLISH. *Modern Science and Research*, 2(12), 608-614.
24. Orifjonovich, O. A. (2023). The Main Features of Conceptual Metaphors in Modern Linguistics. *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education* (2993-2769), 1(9), 365-371.
25. Orifjonovich, O. A. (2023). INGLIZ VA OZBEK TILIDAGI KONSEPTUAL METAFORALAR TARJIMASINING QIYOSIY TAHLILI.

26. Ollomurodov, A. (2023). CINEMA DISCOURSE ANALYSIS AND THEORETICAL FOUNDATIONS IN LINGUISTICS. *Modern Science and Research*, 2(10), 500-505.
27. Ollomurodov, A. (2023). MULTIDISCIPLINARY AND INTERDISCIPLINARY STUDY OF METAPHOR. *Modern Science and Research*, 2(9), 136-139.
28. Orifjonovich, O. A. (2023). METAFORANING KO'P TARMOQLI VA FANLARARO O'RGANILISHI.
29. Orifjonovich, O. A. (2023). KINODISKURS LINGVISTIK SISTEMANING BIR QISMI SIFATIDA. O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI, 2(23), 208-211.
30. Orifjonovich, O. A. (2023). Cognitive-Discursive Approach to the Analysis Of Film Discourse. *International Journal Of Literature And Languages*, 3(10), 25-31.
31. Sulaymonovna, Q. N., Tashpulatovna, K. M., & Orifjonovich, O. A. (2023). COGNITIVE AND LINGUOCULTURAL CHARACTERISTICS OF. VOLUME, 3, 30-35.
32. Sulaymonovna, Q. N., & Orifjonovich, O. A. (2023). XOLID HUSAYNIYNING ASARLARI TARJIMALARIDA KONSEPTUAL METAFORALAR TALQINI VA.
33. Sulaymonovna, Q. N., Tashpulatovna, K. M., & Orifjonovich, O. A. (2023). COGNITIVE AND LINGUOCULTURAL CHARACTERISTICS OF METAPHORS. *Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities*, 11(3), 849-854.
34. Мусаева Амина Караматовна. (2023). ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ ВУЗА ЧЕРЕЗ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «КУЛЬТУРА РЕЧИ И ОБЩЕНИЯ». *Международный журнал педагогики* 3 (11), 85–89. <https://doi.org/10.37547/ijp/Volume03Issue11-17>
35. Мусаева Амина Караматовна. (2024). Формирование коммуникативной компетентности студентов. *Информационные горизонты: Американский журнал инноваций в области библиотечного дела и информатики (2993-2777)*, 2(1), 156-164. Извлечено из <https://grnjournal.us/index.php/AJLISI/article/view/2817>
36. Мусаева, А. (2024). ПРИМЕНЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ЗАНЯТИЯХ РУССКОГО ЯЗЫКА. В *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF EDUCATION AND INNOVATION* (Т. 3, Выпуск 1, сс. 158–165). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10500272>
37. Караматовна, М. А. (2023). ФОРМИРОВАНИЕ В ЯЗЫКОЗНАНИИ ТЕОРИИ СЕМАНТИЧЕСКОГО ПОЛЯ.
38. Musayeva, A. (2023). MADANIYATSHUNOSLIK YONDASHUVI ASOSIDA TALABA-YOSHLARNING KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH. *Science and innovation*, 2(Special Issue 9), 97-99.
39. Musayeva, A. (2023). RUSSIAN LANGUAGE IN AN INTERCULTURAL ENVIRONMENT. *Modern Science and Research*, 2(4), 182–186. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/19208>
40. Предмет и задачи методики преподавания русского языка в образовательных учреждениях МА Караматовна *REPUBLIKA PEDAGOGIYALAR JURNALI* 3 (3), 209-210
41. Мусаева, А. (2023). ГАРМОНИЯ ЧЕЛОВЕКА И ПРИРОДЫ В ТВОРЧЕСТВЕ ПАУСТОВСКОГО. *Современная наука и исследования* , 2 (6), 113–115.
42. 4. Formation of Professional Communicative Competence in University Students through the Use of Innovative Technologies. Musaeva Amina Karamatovna. *INTERNATIONAL JOURNAL ON ORANGE TECHNOLOGY*.

- <https://journals.researchparks.org/index.php/IJOT>. e-ISSN: 2615-8140 | p-ISSN: 2615-70
43. Zayniddinova, T. N. (2021). The Image of the Eastern Ruler in the Works of Christopher Marlowe. *CentralAsianJournalOfSocialSciencesAndHistory*, 2(10), 10-14.
  44. Zayniddinova, T. N. (2022). The Problem of "A Strong Personality" in Shakespeare's Dramas: Richard III and Macbeth. *MiddleEuropeanScientificBulletin*, 20, 7-10.
  45. Zayniddinova, T. N. (2022). Lyrical Dialogue in Shakespeare's Poems as a Reflection of Renaissance Anthropocentrism and a Strong Personality. *MiddleEuropeanScientificBulletin*, 21, 120-125.
  46. Ташева, Н. З. (2022). КРИСТОФЕР МАРЛОУ (ЛИТЕРАТУРНЫЙ АНАЛИЗ): ТАМЕРЛЕН ВЕЛИКИЙ КАК ТИП ЛИЧНОСТИ ВОСТОЧНОГО ПРАВИТЕЛЯ. *EurasianJournalofAcademicResearch*, 2(2), 234-239.
  47. Zayniddinova, T. N. (2022). THE CHARACTER OF STRONG PERSONALITY ACCORDINGLY WITH EASTERN THEMATICS IN CHRISTOPHER MARLOWE'S PLAY "TAMBURLAINE THE GREAT". *InternationalJournalOfLiteratureAndLanguages*, 2(08), 9-14.
  48. Zayniddinova, T. N. (2022). STRONG PERSONALITY'S ARTISTIC AND POETIC REFLECTION IN THE RENAISSANCE EPOCH. *InternationalJournalOfLiteratureAndLanguages*, 2(11), 43-51.
  49. nafisaZayniddinova, T. (2022). Lexico-Semantic Word Production as a Way of Forming Theater Terminology of the English Language. *AmericanJournalofSocialandHumanitarianResearch*, 3(10), 144-150.
  50. Zayniddinova, T. N., & Sharofiddinovich, S. S. (2021). General cultural and educational values of ancient-classic latin language. *CentralAsianJournalofTheoreticalandAppliedScience*, 2(5), 77-80.
  51. Zayniddinova, T. N. (2023). CHARACTERIZATION OF THE IMAGE OF AMIR TEMUR IN CHRISTOPHER MARLOWE'S DRAMA "TAMERLANE THE GREAT". *InternationalJournalOfLiteratureAndLanguages*, 3(02), 36-43.
  52. Zayniddinova, T. N. (2023). CHARACTERIZATION OF THE IMAGE OF AMIR TEMUR IN CHRISTOPHER MARLOWE'S DRAMA "TAMERLANE THE GREAT". *InternationalJournalOfLiteratureAndLanguages*, 3(02), 36-43.
  53. Tasheva, N. (2023). EXPRESSION OF LEXICAL-SEMANTIC AND SOCIO-SPIRITUAL PARAMETERS IN THE CREATION OF GREAT HUMAN FIGURES IN ENGLISH RENAISSANCE DRAMA. *Академические исследования в современной науке*, 2(21), 50-57.
  54. Tasheva, N. (2023). LINGUISTIC AND STYLISTIC FEATURES OF THE TRAGEDY "TAMERLANE THE GREAT". *Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования*, 2(8), 11-14.
  55. Tasheva, N. (2023). "TAMERLANE THE GREAT" AS A PHENOMENON OF THE WORLDVIEW OF RENAISSANCE HUMANISM. *Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования*, 2(9), 24-27.
  56. Tasheva, N. (2023). EXPLORING THE RICH TAPESTRY OF LINGUISTICS: A COMPREHENSIVE OVERVIEW. *Scienceandinnovationintheeducationssystem*, 2(11), 51-57.
  57. Tasheva, N. (2023). SEMANTIC ANALYSIS OF LEXEMES WITHIN THE CONCEPT OF THE IDEA OF THE GREAT MAN IN MARLOWE'S DRAMA "TAMERLANE THE GREAT". *Инновационные исследования в современном мире: теория и практика*, 2(18), 90-93.

58. Tasheva, N. (2023). EXPRESSION OF LEXICAL-SEMANTIC AND SOCIO-EDUCATIONAL PARAMETERS IN THE CREATION OF A GREAT HUMAN FIGURE IN ENGLISH RENAISSANCE DRAMA: A COMPREHENSIVE ANALYSIS. *Solutionofsocialproblemsinmanagementandconomy*, 2(7), 11-14.
59. Tasheva, N. (2023). THE ROLE OF CHRISTOPHER MARLOWE IN THE DEVELOPMENT OF NATIONAL ENGLISH DURING THE RENAISSANCE. *Modelsandmethodsmodernscience*, 2(7), 14-19.
60. Tasheva, N. (2023). THE IMAGE OF THE EAST IN THE PLAY "TAMERLANE THE GREAT" BY K. MARLOWE. *InternationalBulletinofAppliedScienceandTechnology*, 3(3), 113-120.
61. Tasheva, N. (2023). THE GREAT TAMBURLEN AS THE PSYCHOTYPE OF THE EASTERN RULER IN THE POETRY OF CHRISTOPHER MARLOWE. *Академические исследования в современной науке*, 2(4), 52-58.
62. Tasheva, N. (2022). INDIVIDUALISM OF THE PHENOMENON OF A STRONG PERSONALITY IN THE AGE OF THE RENAISSANCE. *Евразийский журнал академических исследований*, 2(13), 454-462.
63. Tasheva, N. (2023). LEXICO-SEMANTIC WORD WORK AS A WAY OF FORMING THE THEATRICAL TERMINOLOGY OF THE ENGLISH LANGUAGE. *ModernScienceandResearch*, 2(10), 75-83.
64. Tasheva, N. (2023). EXPRESSION OF LEXICAL-SEMANTIC AND SOCIO-SPIRITIVE PARAMETERS IN THE CREATION OF GREAT HUMAN FIGURES IN ENGLISH DRAMA DURING THE RENAISSANCE. *Modern Science and Research*, 2(12), 360–366. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/26719>
65. Shodiev, S. S., Bakaev, N. B., &Tasheva, N. Z. (2021). STUDYING PHILOSOPHICAL REALITIES OF THE RENAISSANCE EPOCH, BASED ON THE STRUCTURAL ANALYSIS OF PHILOSOPHICAL TEXTS. *Academicresearchineducationalsciences*, 2(8), 28-34.
66. Tasheva, N. (2024). THE ROLE OF INTERACTIVE METHODS IN TEACHING ENGLISH. *Modern Science and Research*, 3(1), 12-18.
67. Tasheva, N. (2024). ENGLISH LITERATURE IN THE RENAISSANCE PERIOD. *Журнал академических исследований нового Узбекистана*, 1(1), 8-13.
68. Akmal B. (2024). THE GREAT WALL OF THE EARLY MIDDLE AGES - KANPIRAK WALL. *Modern Science and Research*, 3(1), 694–698. Retrieved from